

Jaarverslag 2025 van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen

Voorwoord

In 2025 heeft de PGS-beheerorganisatie belangrijke stappen gezet in de uitvoering van het werkprogramma. PGS 12 (Opslag van ammoniak) is afgerond en gepubliceerd. De herziening van PGS 35 (Waterstofinstallaties voor het afleveren van waterstof aan voertuigen en werktuigen) is van start gegaan en twee nieuwe PGS-richtlijnen, PGS 39 (Vergistingsinstallaties) en PGS 40 (Installaties voor de productie van waterstof door elektrolyse), zijn volop in ontwikkeling. Daarnaast zijn de *terms of reference* opgesteld voor de herziening van PGS 37-2 (Opslag lithium-ion energiedragers) en de omzetting van PGS 14 naar een handreiking, die beide begin 2026 van start zullen gaan.

Het project om het risicodiagram (de “bowtie”) in de PGS te integreren was eind 2025 vrijwel afgerond en beloofd een belangrijke impuls te geven aan het gebruikersgemak van de PGS richtlijnen. Dit jaar is ook de actualisatie van de Generieke Risico Benadering afgerond en is een Handreiking “Becoördinatie maatwerk overgangstermijnen” tot stand gebracht. Ook is een nieuwe procedure opgesteld hoe PGS-teams maatregelen moeten koppelen aan domeinen (voorheen “wettelijke grondslagen”).

De PGS-adviescommissie heeft een nieuw afwegingskader opgesteld op basis waarvan nieuwe PGS-onderwerpen en herzieningen kunnen worden geprioriteerd. De aanpak voor het invlechten van informatievergaring voor het IenW-wetgevingsproces gedurende het PGS-proces is in voorbereiding ter verdere besluitvorming op de eerstvolgende heidag van de Stuurgroep in 2026.

Financieel is het jaar afgesloten met een kleine overbesteding.

Opnieuw is met de resultaten in 2025 een bijdrage geleverd aan een veiliger op- en overslag van gevaarlijke stoffen.

Tenslotte spreek ik mijn grote waardering en dank uit voor het vele en intensieve werk dat door de medewerkers van het programmabureau is verzet.

Peter Heij, voorzitter PGS-stuurgroep

De PGS-reeks

De Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) levert een belangrijke bijdrage aan een continue verbetering van de veilige op- en overslag van gevaarlijke stoffen. Zij dienen een maatschappelijk belang.

PGS-richtlijnen beschrijven integraal de belangrijkste risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen voor de omgevingsveiligheid, brandveiligheid en de veiligheid van werknemers. In de PGS-richtlijnen worden risico's geïnventariseerd. Op basis van BBT (Best Beschikbare Technieken), stand van de wetenschap en professionele dienstverlening worden maatregelen beschreven. Hierdoor worden de risico's beheerst en worden de negatieve effecten voor mens en milieu beperkt dan wel geminimaliseerd.

De scope van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen is als volgt gedefinieerd:

Een PGS richt zich op activiteiten die zijn gerelateerd aan op- en overslag van gevaarlijke stoffen. Een PGS heeft als doel:

1. Aan omgevingsveiligheid bij te dragen in gevallen waarin sprake is van een middelhoog en/of hoog omgevingsveiligheidsrisico,
2. En waar van toepassing ook bij te dragen aan de veiligheid van werknemers en aan het voorkomen en bestrijden van incidenten.

Een PGS stelt daartoe regels aan activiteiten gerelateerd aan op- en overslag van gevaarlijke stoffen met een CLP of ADR-classificatie, met een voldoende uniform karakter en gericht op afgebakende doelgroepen.

Een PGS richt zich in principe niet op procesinstallaties, met als uitzondering gevallen waarin sprake is van installaties met een sterk uniform karakter die onlosmakelijk verbonden zijn aan op- of overslag van gevaarlijke stoffen dan wel met daarin langere tijd verblijvende gevaarlijke stoffen.

De PGS-richtlijnen vormen voor wat betreft de Omgevingswet de invulling van de regels die zijn vastgelegd in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) en worden bij de vergunningverlening gebruikt als BBT-document.

Werkprogramma 2025

Integratie van interactief risico diagram ("Bowtie")

Het project om de om het risicodiagram (de "bowtie") in PGS te integreren was eind 2025 voor ongeveer 90% afgerond. Het project loopt volgens planning en wordt naar verwachting in de eerste helft van 2026 afgerond.

Adviescommissie

In 2025 heeft de Adviescommissie een afwegingskader opgesteld voor de prioritering van nieuwe PGS-onderwerpen en herzieningen. De Adviescommissie werkt in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan een verdere specificatie van het afwegingskader waarin het beleidskompas zoveel mogelijk wordt geïntegreerd mede in relatie tot de vereisten rond de ATR-toets.

Ondersteuning PGS-teams

In samenwerking met de Adviescommissie, IPLO en IenW zijn de afspraken over de beantwoording van technisch-inhoudelijke vragen over PGS-richtlijnen verbeterd. Er zijn vernieuwde rolbeschrijvingen opgesteld voor zowel projectleiders als voor facilitators voor de risicoanalyse en facilitators voor de schrijffase. Tevens is een startcursus ontwikkeld waarin nieuwe PGS-teams kennismaken met de processtappen voor het ontwikkelen of herzien van een PGS en hun rol daarin.

Basis PGS en domeinen

In 2025 is de Basis PGS aangepast naar aanleiding van de in het voorjaar afgeronde optimalisatie van de Handreiking Generieke Risico Benadering en de Handreiking Gelijkwaardigheid. Verdere aanpassing is

nog nodig naar aanleiding van de Handleiding beoordeling maatwerk overgangstermijnen en de nieuwe werkwijze voor het omgaan met domeinen, voorheen aangeduid als wettelijke grondslagen. De aanscherping van de toekenning van deze domeinen aan PGS-maatregelen is in juni 2025 afgerond.

Governance

De Governance is in 2025 aangepast. Daarin zijn onder meer nieuwe afspraken opgenomen over de wijze waarop het Programmabureau verantwoording aflegt aan de Stuurgroep en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

PGS light

Naar aanleiding van de heidag van de Stuurgroep is onderzoek gedaan naar een lichtere vorm van een PGS voor gevallen waar de praktijk nog in sterk ontwikkeling is en stand der techniek nog niet kan worden vastgelegd in een reguliere PGS. Dit heeft geleid tot een procedure voor PGS-light.

Lopende PGS-trajecten

In 2025 is aan verschillende PGS-richtlijnen gewerkt. PGS 12 (Opslag ammoniak) is in het najaar van 2025 afgerond, goedgekeurd door de Stuurgroep, vastgesteld door het BOB en vervolgens gepubliceerd.

De gedeeltelijke herziening van PGS 35 (Waterstofinstallaties voor het afleveren van waterstof aan voertuigen en werktuigen) is in 2025 van start gegaan en het eerste deel van de berekeningen voor interne afstanden is hiervoor uitgevoerd. Twee nieuwe PGS-richtlijnen, PGS 39 (Vergistingsinstallaties) en PGS 40 (Installaties voor de productie van waterstof door elektrolyse), zijn volop in ontwikkeling. Het traject van PGS 39 vraagt vanwege de complexiteit van het onderwerp meer tijd dan voorzien. PGS 40 was eind 2025 vrijwel afgerond.

Daarnaast is een terms of reference opgesteld en door de Stuurgroep goedgekeurd voor de herziening van PGS 37-2 die begin 2026 van start zal gaan. Voor de mogelijke omzetting van PGS 14 naar een handreiking is gestart met het opstellen van een terms of reference.

Financiën

In 2025 was 1.31 miljoen euro beschikbaar. Het jaar is afgesloten met een kleine overbesteding van ongeveer 5.000 euro excl. BTW.

Verdeling op hoofdlijnen van belangrijkste activiteiten en bijbehorende besteding:

Lopende PGS-trajecten (Externe kosten en uren projectleiders NEN)	€ 395.000
PGS Programmabureau (Externe kosten en uren NEN)	€ 550.000
Bowtie integratie project	€ 70.000
Overige kosten (inclusief IT hosting en support)	€ 72.000
Totaal exclusief btw	€ 1.087.000
Totaal inclusief btw	€ 1.315.000

